

DATINA

Serie nouă, anul 8, nr. 106, februarie 2023

www.cctb.ro

Revistă lunară editată de Centrul Cultural Județean Constanța
„Teodor T. Burada” al Consiliului Județean Constanța

- 3 Să ne păstrăm pe noi și tradițiile noastre
- 4 Oaspeți-frați cu drag de țară
- 6 Mituri și folclor românesc în carte contemporană
- 8 Etnomuzicologul care a cules peste nouă mii de cântece folclorice
- 10 Cutremurul și explicația populară
- 12 Simbolurile brâncușiene, reinterpretate
- 14 Iraclie Porumbescu, 200 de ani de la naștere
- 15 Argument pentru limba maternă
- 18 Dragobete la liceu
- 20 Moșii de iarnă - tradiție și învățatură pentru generații
- 22 Tradiție specială de Ziua Unirii
- 23 Adamclisi: Renasc tradițiile
- 24 Rapsodia mării: Pasiune, motivație și dragoste pentru folclor
- 28 Am fost la Șezătoarea dobrogeană
- 32 Tradiții populare în ograda lui Tekir
- 35 Gângăniile au ieșit din ascunzișuri
- 36 Dăruire și un spectacol frumos la Palatul copiilor

Datina, fondată în 1991, serie nouă, Revistă lunară editată de
Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” al Consiliului Județean Constanța

ISSN 1221-2253

Director general Centrul Cultural Teodor T. Burada: **Ștefania-Laura ABIBULA-STROE**

Redactor șef: **Daniela MALCIU**

Redactori: **Emilia MIHĂILĂ, Cristian CEALERA, Mihaela MARIN-DUBEI, Popa EDVICA**

Tehnoredactor: **Florian MARIN-DUBEI**

Copyright text © **Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada”**

Copyright prezentare grafică © **2016 Editura Datina**

Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” - Constanța

Strada Dumbrava Roșie nr. 15, Tel: 0241 619 293

E-mail: **datinaconstanta@gmail.com**

Să ne păstrăm pe noi și tradițiile noastre

Dana Malciu

De ce iubim tradițiile populare, datinile, obiceiurile și folclorul? Pentru că ne oferă o legătură cu trecutul, pentru că ne oferă identitate, pentru că ne plac, pentru că sunt ale noastre. Lista este lungă și fiecare poate găsi cel puțin un argument. Și dacă nu ne plac, tot ne place un lucru, o amintire, un sentiment, un obiect legat de tradiții.

sursă foto: redacția

Desigur, obiceiurile tradiționale nu mai sunt cele din copilăria mea, cum cele din copilăria mea nu erau cele din copilăria părinților mei și așa mai departe. Da, ne-am schimbat, evoluăm sau nu, după alegere. Recent am fost la o manifestare legată de limba maternă desfășurată la Palatul copiilor din Constanța. Lume multă, mulți copii și tineri îmbrăcați în costume populare, mândri și fuduli de cusăturile de pe acestea, cu încredere în ei, fericiți că pot cânta cântece populare tradiționale. S-a aplaudat din suflet!

sursă foto: redacția

Ce m-a frapat a fost îndemnul unuia dintre organizatori: „păstrați cel puțin expresiile de po-

sursă foto: redacția

litețe, de adresare, de ceva...din limba maternă, vorbe pentru sărbători, pentru întâlniri. Și asta vă aduce sentimentul pe care l-ați trăit odată, poate în copilăria voastră.” Și m-am gândit câtă dreptate a avut Proust cu madlenele lui. Un cât de mic punct, o cât de mică expresie, un obiect tradițional, un costum sau doar o ie te face parte a unei lumi frumoase. O lume a părinților și bunicii, a moșilor și strămoșilor în care poți regăsi

sursă foto: redacția

frumosul, în care poți retrăi datinile și în care te poți îmbogăți.

Tot universul acesta tradițional avea tihnă și timp pentru toate. În cusăturile noastre se află ascunse răbdarea și priceperea, în dansurile și cântecele noastre sunt tănuite dorurile și bucuria, toate fiind făuritoare ale sufletului acestor meleaguri. Rămâne doar să-l accesăm și să ne bucurăm de el.

Oaspeți-frați cu drag de țară

Dana Malciu

Mai mulți primari din Moldova de peste Prut au venit la Constanța, în luna ianuarie, pentru a semna parteneriate cu administrații locale din județ. Inițiativa întâlnirii i-a aparținut președintelui Consiliului Județean Constanța (CJC), Mihai Lupu. Este o mână întinsă fraților moldoveni care vor fi ajutați de constănțeni să acceseze fonduri europene din programele de pre-aderare.

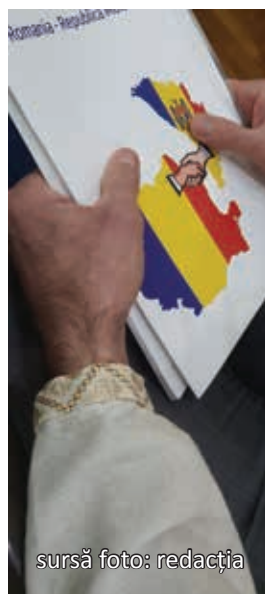
Din Căinari, ia cu mesaj de țară

Dincolo de Prut, cu dor de România și arătând prin fiecare gest că își iubesc tradițiile: primarii de peste Prut au venit îmbrăcați în port popular. Cu drag de ia noastră românească edilii de peste Prut ne-au arătat că portul popular trebuie purtat cu mândrie și nu dosit într-un ungher al dressingului.

„Sunt primărița din Căinari, raionul Căușeni, republica Moldova, locul de baștină al lui Alexei Mateevici (unul din cei mai reprezentativi scriitori români basarabeni- n. red.). Mă numesc Maria Ghelan”, ne-a spus aceasta. Edilul-șef al orașului, aflată în fruntea urbei din 2015 și fiind la al doilea mandat purta o frumoasă ie, cusută cu mai multe nuanțe de verde și galben. „În orașelul Căinari avem deschis Centrul de Meșteșugărit și Artizanat. Și doamnele care lucrează în acest Centru au gătit această ie primăriței orașului”, ne-a explicat aceasta plină de vervă. Ia este nelipsită în special la sărbători dar și la evenimentele localității „și cele pe care le avem în republica Moldova”. Centrul de Meșteșugărit este frecventat de elevi dar vin și locuitorii din oraș, fie să-i învețe pe cei ce vor să depindă îndeletniciri tradiționale românești dar și să învețe unele lucruri necesare într-o casă de gospodărie. „Avem doar un an și zece luni de când este deschis Centrul... Dar deja avem pa-

tru ii pregătite”, ne-a mărturisit Maria Ghelan, mândră foc de ia pe care o purta. „Prin această ie noi ne arătăm identitatea. Este și în cartea UNESCO, ne reprezintă ca națiune. Ne străduim să o păstrăm”, și-a încheiat aceasta specificându-ne că orașelul la căruia se află este situat la 50 de kilometri de capitala țării, Chișinău.

Tradiție scrisă în ADN

„la mi-a plăcut de când sunt eu. Este ceva anume cu această tradiție populară a ieii. Să nu uităm că a fost introdusă și la UNESCO. Pentru mine reprezintă tradiție, ceva autentic al locului de unde mă trag. Și limba, și ia sunt lucruri care ne unesc, ne arată ce avem comun aceste două mări ale Prutului: suntem o țară, suntem un popor”, și-a prezentat portul pri-

sursă foto: redacția

primarul spune că încearcă să-l poarte cât mai des cu puțință. Și îi îndeamnă să facă același lucru și pe cei de lângă el. „Mă stăruie s-o port cât mai mult. Au fost doi ani de pandemie, acum este și războiul dar încercăm la acele manifestări tradiționale să purtăm ie. Toți. Îi îndemn pe toți s-o poarte. Mie

marul comunei Volintiri, Igor Hîncu. Acesta ne-a vorbit despre tradițiile folclorice din sat păstrate cu sfințenie de

îmi place. Nu pot să explic de ce îmi place. Cred că undeva în sângele nostru, în ADN-ul nostru se află scrisă ia”, ne-a mai spus Igor Hîncu într-un mod categoric.

sursă foto: redacția

sursă foto: redacția

locuitori și promovează de autorități. „Lumea se modernizează și este extrem de greu să le păstrezi. Folclorul, tradițiile populare noi le-am păstrat și încercăm să le păstrăm în continuare.” În privința portului popular

Mituri și folclor românesc în carte contemporană

Dana Malciu

Are 27 de ani și trei volume apărute, mult mai multe în lucru, ne-a mărturisit Ioana Mihaela Curalău. Ultima carte apărută, „Moștenirea: Făuritoarea de vise” este înțesată cu elemente mitologice românești, folclor și personaje populare.

Volum de Urban Fantasy cu foarte multe elemente de folclor românesc introduse în lumea magică pe care o descoperă Ela, o tânără studentă nevoită să suporte o viață de abuzuri din partea familiei, să se lupte cu creaturi magice, răutatea oamenilor în drumul ei în care își descoperă originea, puterile și nu în ultimul rând, respectul și iubirea față de

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

propria persoană.

„Eu sunt mare fan fantasy și când citeam cărți scrise alții vedeam că au ales teme de la alte popoare. Mitologia românească este nemaipomenită numai că nu mulți știu de ea. Eu am găsit la Romulus Vulcănescu elemente despre care eu nu știam. Cum ar fi faptul că uneori la noi, în unele părți, puneau niște monede în gura mortului. Tema aceasta nu este numai la noi, o întâlnim și la chinezii antici, și la egipteni”, ne-a spus autoarea.

Reporter: Este important să păstrăm tradițiile populare?

Ioana Mihaela Curalău: Unii ar spune că da, alții că nu. Eu spun da.

Rep.: De ce?

I.M.C.: Pentru că ne amintesc ce am fost ca popor. Și nu doar asta. Este și un fel de culoare locală cu care noi ne iden-

sursă foto: autorul

tificăm și putem să o arătăm celorlalți, putem să ne deosebim de ceilalți.

Rep.: Cât timp ți-a luat să scrii această carte?

sursă foto: autorul

I.M.C.: Mi-a luat trei ani să o refac. Prin 2016 am început să o scriu, prin 2018 am terminat-o dar nu era nicidecum în forma ei actuală. Era foarte simplificată. Când am început să o rescriu mi-am dat seama că trebuia și altceva. Am schimbat-o pentru că nu mă mai regăseam în ce am scris prima oară. Deși am păstrat multe din lucrurile inițiale.

Rep.: Unde se petrece acțiunea?

I.M.C.: În România. O să regăsiți în carte multe elemente folclorice: păsările-suflet, Muma Pădurilor, Moșul Codrilor, zânele.

Ioana Mihaela Curalăț, o tânără scriitoare care se subscrie părerii că „scrisul este un hobby deoarece nu poți trăi din aceasta” dar care se încapățânează să arate, prin această nobilă profesie, mituri, legende și folclor românesc.

sursă foto: autorul

Etnomuzicologul care a cules peste nouă mii de cântece folclorice

Dana Malciu

Au trecut 110 ani de la nașterea uneia dintre cei mai mari etnomuzicologi contemporani: Emilia Comișel. Este cea care a adus unul dintre cele mai mari servicii Dobrogei scoțând la lumină folclorul acestei regiuni.

Pedagog și cercetător a îmbrățișat cu dragoste folclorul și a cules, din Dobrogea, nestemate încă

din perioada interbelică.

„Volumului „Folclor din Dobrogea” - configurat conform planurilor părintelui etnomuzicologiei românești, Constantin Brăiloiu, clasifică materialul adunat pe criterii etice, estetice, istorice și sociale, atestând trăinicia, până în timpurile noastre, a unor diverse și bogate manifestări folclorice. Acțiunile de culegere au acoperit întreg ținutul dobrogean și au fost efectuate fie separat (C. Brăiloiu - 1940; E. Comișel - 1939 -1977; T. Gălușcă-Cîrșmariu - 1936 - 1970), fie în grup (1940 -1958) de către Constantin Brăiloiu, Emilia Comișel și Tatiana Gă-

sursă foto: redacția

Iușcă-Cîrșmariu. (...) „Folclor din Dobrogea” este o carte exemplară de adevăr și de strădanie folclorică, o imagine reală a tradițiilor dobrogene, o lucrare care atestă unitatea și perenitatea culturii noastre populare.” (Daniela Roxana Gibescu în Revista „Muzica”, nr.2/2014).

A considerat că „folclorul constituie o școală de patriotism” și a militat ca acesta să fie studiat la școală, „așa cum se întâmplă în țările vecine, și mai ales în Ungaria, să se studieze de la cele mai mici clase. Dacă urmăriți manualele din Ungaria

sau Franța veți vedea câtă importanță se acordă folclorului, pe când la noi aproape că nu se mai știe cum se joacă o horă. În trecut, când se făceau taberele mixte, copii din diferite țări știau să joace sau să cânte, pe când românii nu știu.”

Emilia Comișel este cercetătorul căruia îi suntem datori deoarece a realizat „cea mai valoroasă și mai reprezentativă colecție de folclor literar din Dobrogea.” (Octavian Georgescu în „Analele Dobrogei 1995).

sursă foto: redacția

Cutremurul și explicația populară

Dana Malciu

Sunt vremuri în care evenimentele se grăbesc, fără răbdare, suntem asaltați de zvonuri alarmiste și explicații contradictorii, uităm de tradiția noastră și folclor. Astăzi suntem în fața dezastrelor naturale înfricoșați, zăpăciți între explicațiile oferite în atât de vastă cultură (sau pseudocultură) media.

Cultura tradițională românească a abordat dezastrele planetare, inclusiv cutremurele. Și dacă explicațiile sunt departe de a fi științifice, au o savoare și candoare ce lipsește, astăzi, umanității.

„Pământul e înconjurat de apă – și deasupra noastră, și sub noi e tot apă. Pământul stă pe mare ca o frunză de stejar într-un țarc de fân.” (Elena Niculiță-Voronca – „Datinele și credințele po-

sursă foto: redacția

sursă foto: redacția

porului român”)

Cutremurele sunt fenomene naturale cauzate de eliberarea de energie în interiorul Pământului în urma fracturării rocilor supuse tensiunilor acumulate, este explicația științifică a cutremurelor.

sursă foto: redacția

„În mare este un pește, pe peștele cela stau patru stâlpi și pe stâlpi pământul; când peștele clatină din coadă, atunci și pământul se cutremură. De ar vrea să se

armonice, casele nu sunt pretențioase, chirpiciul este rezistent. Și, de ce să nu recunoaștem, am fost păziți de Dumnezeu pe acest teritoriul sfințit de Apostolii Andrei și Filip.

„Când se cutremură pământul, se uită Dumnezeu din ceri pe pământ. Să uită supărat de cele ce vede, dar numai oleacă deschide ochii, că dacă i-ar deschide mai tare, s-ar prăpădi lumea.” (ibidem)

sursă foto: redacția

întoarce sau s-ar clătina mai tare, și pe noi ni-ar prăpădi. Cei patru stâlpi sunt cele patru posturi. Noi posturile le pos-tim de aceea, ca să nu ne cufundăm. Dar amu un stâlp e mai mâncat, căci oamenii nu postesc.” (ibidem)

Țara noastră a trecut, de-a lungul timpului, peste multe astfel de evenimente dar casele românești au fost rezistente. Și asta pentru că materialele de construcție ale țaranului român sunt

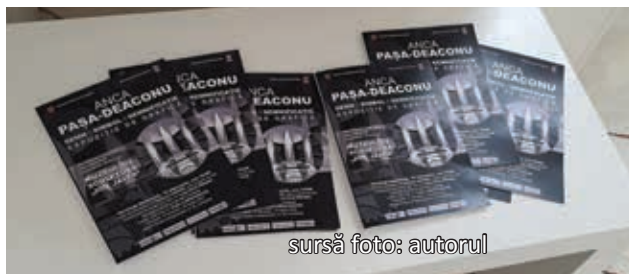
sursă foto: redacția

Simbolurile brâncușiene, reinterpretate

Dana Malciu

Sărutul dăltuit în piatră de „țăranul-demiurg”, așa cum a fost numit Constantin Brâncuși, sau Coloana Infinitului, sau Masa Tăcerii sunt reinterpretate grafic în expoziția devenită itinerantă

sursă foto: autorul

moderne, „resemnatizând motive brâncușiene în propriile lucrări de grafică prezentate în expo-

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

și găzduită până aproape de finalul lui martie de Muzeul de sculptură „Ion Jalea” din Constanța. „Semn. Simbol. Semnificație” reunește mai multe piese de grafică ale artistei Anca Pașa-Deaconu ce aduce, astfel, un omagiu profetului artei

ziția personală” (Eduard Andrei, critic de artă).

Și trecerea prin această expoziție este văzută ca un drum inițiat, „un labirint de semnificații a căror descifrare presupune contactul cu opera

sursă foto: autorul

brâncușiană, emblematic reprezentată prin ansamblul monumental de la Tg. Jiu” (ibidem).

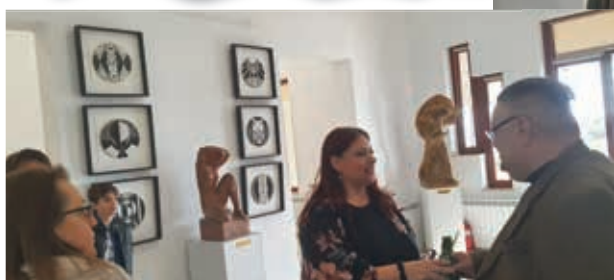

sursă foto: autorul

Expoziția-reverență în fața geniului lui Brâncuși, vernisată, la Constanța, în ziua când s-au împlinit 147 de ani de la nașterea „prințului-țăran” invită la un recital vizual de semne, simboluri și semnificații ce fortifică o amprentă stilistică diversificată prin care s-au identificat noi formule de recompunere compozițională. O expoziție ce stă sub semnul sensibilității și al rafinamentului.

sursă foto: autorul

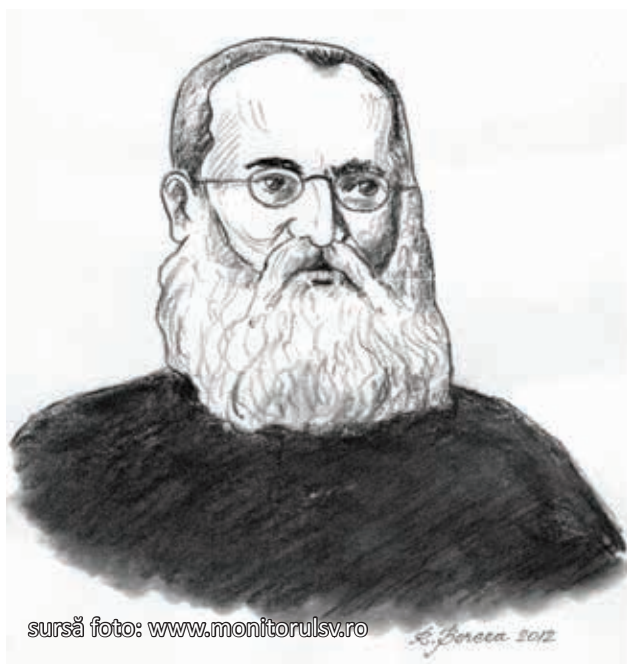

Iraclie Porumbescu, 200 de ani de la naștere

Dana Malciu

„Nimic nu-și poate dori mai mult un poet, decât ca poporul să-și însușească măcar un poem de-al său” (I.P.)

Și poporul și-a însușit și, de mai bine de o sută de ani, cântările lui îi sunt alinare. El este autorul poemelor „Cântecul lui Iancu” (1848), deve-

sursă foto: www.monitorulsv.ro

nit folclor ardelenesc, „Fata de Roman”, „Aratrul (plugul) la anul nou 1850”, „Cătră Zimbrul Moldovei”, „Ieremia Moghilă și Săhastrul”, „Anița – Baladă din Bucovina”, „Stâna”, „Imnul Școalei”,

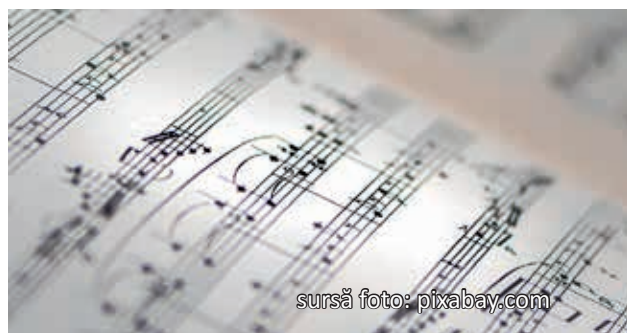
sursă foto: basilica.ro

„Prolog” și al fabulei „Buchia și Litera”. Este primul poet și prozator modern al Bucovinei, a fost

considerat „Creangă al Bucovinei” datorită cărții „Scrierile lui Iraclie Porumbescu adunate și însoțite de o schiță biografică” (1898).

Preot, scriitor, folclorist. A fost tatăl lui Ciprian Porumbescu. Pe scurt, acesta a fost Iraclie Porumbescu, patriotul care a combătut ideile antiromânești și care a fost unul din primii culegători de folclor. „Cel mai scurt cântec, cea mai mică poveste să nu o bagatelizezi, să nu o ignorezi, să o scrii; ele sunt ori frânturi din întreguri mai mari, ori conțin în sine un întreg sintetic”, i-a spus Vasile Alecsandri îndemnându-l să culeagă folclor din sate.

Scrierile sale au evocat sufletul satului, iar misiunea pastorală a desăvârșit-o prin nesfârșita dragoste de țară și de neam. La împlinirea celor 147 de ani de la trecerea în Eternitate a fost comemorat de Biserica ortodoxă în trei locuri în care și-a împlinit datoria de preot: Frătăuții Noi, Stupca (acum localitatea Ciprian Porumbescu) și

sursă foto: pixabay.com

Mănăstirea Putna.

A stat la masă cu Vasile Alecsandri, Andrei Mureșanu sau Aron Pumnul și a fost unul dintre primii care au întemeiat școli populare de industrie casnică – de prelucrare a lemnului, de apicultură – un adevărat sprijin pentru familii dovedind dragoste față de neamul românesc, respect față de tradiții și obiceiurile populare și iubirea față de aproapele.

În Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 40 din 13 ianuarie 2023 a fost publicat Legea nr. 38/2023 privind instituirea anului 2023 ca „Anul cultural Dimitrie Cantemir și Ciprian Porumbescu”.

Argument pentru limba maternă

Dana Malciu

Gândim și ne definim în limba pe care o deprindem de mici, din familie. Limba maternă, cea pe care ne-o însușim din prima copilărie și pe care

sursă foto: autorul

La Palatul copiilor am

o folosim cu mai multă ușurință și siguranță decât orice alt grai am învățat ulterior, ne asigură o diversitate de care noi, doborâșii, ne-am bucurat vreme de milenii.

învățat această lecție la manifestările dedicate Zilei limbii materne. Copii, tineri sau mai puțin

sursă foto: autorul

tineri au venit și ne-au încântat în graiul strămoșesc. Fie că au cântat, au recitat poezii sau au dansat. Totul a fost un argument pentru păstrarea limbii materne, pentru învățarea și conservarea ei, aceasta fiind văzută ca unul dintre pilonii existenței culturii tradiționale.

Au fost expuse mai multe obiecte tradiționale, realizate, multe dintre ele, cu tehnici populare. Bolat Aimer a adus câteva obiecte realizate cu astfel de metode.

Narcis Amza, :
„Sunt tătarăică, fac parte dintr-o comunitate etnică ce luptă din răspuțeri să-și păstreze limba maternă. Da, se mai vorbește tătarește în familiile din Constanța dar din ce în ce mai puțin. Eu fac parte dintre cei care țin cu dinții să se vorbească limba tătară în familie, între prieteni. Globalizarea lovește în comunitățile mici. La fiecare interval de timp pier zeci de limbi, asta înseamnă globalizarea. Stă în puterea noastră să mai păstrăm cel puțin fărâme măcar de urări tradiționale, formule de adresare, să știm să spunem te iubesc sau mulțumesc în limba noastră maternă.

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

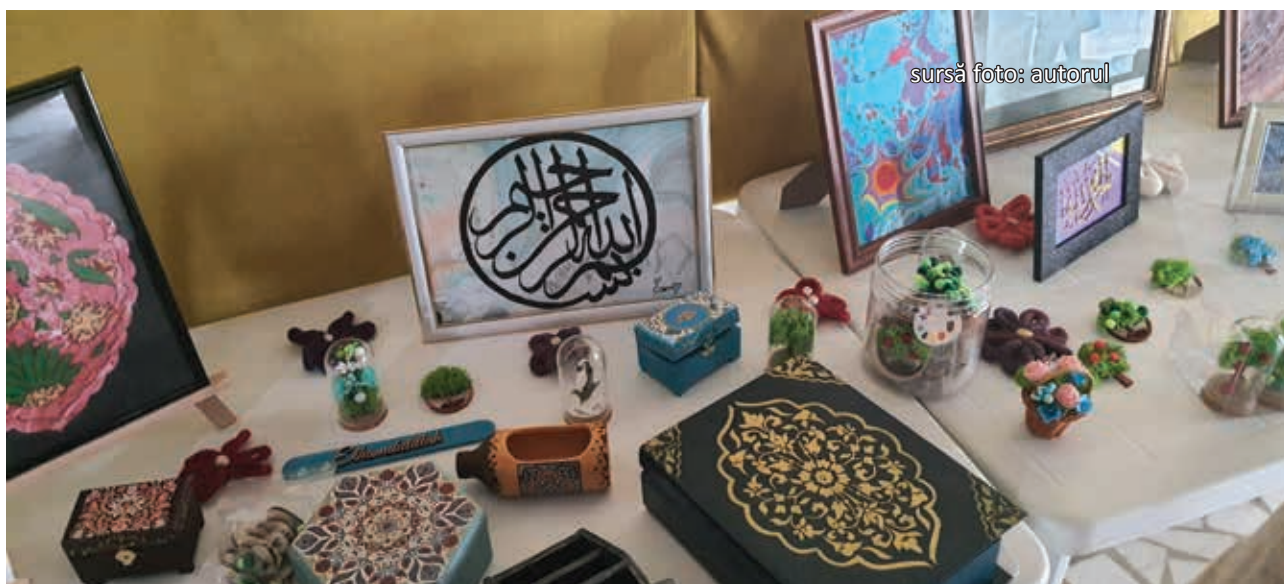
Elena Guriotis,
Comunitatea elenă „Elpis”
Constanța: „Am venit cu doi copii
îmbrăcați în costume tradiționale. Unul
va recita din Mihai Eminescu iar celălalt
va recita Imnul Greciei scris de Dionysios
Solomos, cel mai mare poet grec. Solomos
reprezintă Grecia așa cum Eminescu re-
prezintă România. Amândoi au scris și
au luptat pentru libertate, pentru
dreptate.”

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

Ne-a atras atenția o casetă de lemn, ornată cu motive orientale tradiționale. Era o Kuran kutusu, o cutie unde se păstrează

sursă foto: autorul

Cartea Sfântă, Coranul, pentru a fi ferită de orice factor extern. Ornamentele erau realizate cu sprijinul foițelor de orez, pastă de structură, elementele fiind în relief.

Costumele populare au fost prilej de mare mândrie. Fie că erau păstrate în familie de generații sau achiziționate de comunitățile minorităților cei îmbră-

sursă foto: autorul

cați în port popular au spus că și-ar îmbrăca aceste costume chiar și în viața de zi cu zi.

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

Dragobete la liceu

Dana Malciu

Ilice colorate, pălării asortate, veselie, poezie, teatru și măiestrie: la liceul „Lazăr Edeleanu” din Năvodari sărbătoarea populară a dragostei s-a celebrat altfel. Nu au lipsit inimioarele, fotografiile dar copiii au aflat despre ce se ascunde în

spatele motivelor cusute pe ilicele tradiționale și au avut parte și de o lecție de teatru.

Sala de spectacole a liceului a fost plină iar liceenii veniți la sărbătoarea Dragobetelui, înaintea vacanței, au intrat repede în atmosfera pregătită de Casa de cultură „Pontus Euxinus”.

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

Începutul a fost timid: cei de la cercul de teatru NăvodArt au venit cu câteva poezii de dragoste, s-a aplaudat și telefoanele s-au pus pe treabă. Au început sesiunile foto cu ilice tradiționale, ta-

sursă foto: autorul

gg-urile, inimioarele on-line și atmosfera s-a des-tins. „Modelul costumelor populare era foarte important. Pe lângă rolul estetic arătau și zona de unde venea, statutul marital, vârsta, chiar și ocupația”, le-a explicat liceenilor Dora Botaș, directorul Casei de cultură. „Nu există un ilic specific elevilor, poate îl creăm împreună.”

A urmat o lecție de teatru și improvizație care a prins bine la liceenii dornici să-și exprime emo-țiile. Și au fost și premii în cărți de dragoste după ce, băieții și fetele s-au căutat după perechi „tra-diționale”: Tristan și Isolda, Veronica și Mihai, Romeo și Julieta, etc.

Momentul de final a fost multilingvistic: cei prezenți au spus, în mai multe limbbi, te iubesc. Cel mai bine a sunat tot în română.

Moșii de iarnă - tradiție și învățătură pentru generații

Dana Malciu

Sâmbăta care precede lăsatul secului pentru Postul Mare este dedicată moșilor și strămoșilor, pomenirii celor adormiți. Este o sărbătoare întinsă în toată România, țărani noștri având mare respect pentru înaintași și crescându-și copiii cu

sursă foto: ampress.ro

grijă pentru cei adormiți. Sunt „Moșii de Iarnă” care, împreună cu Moșii de Sâmedru formează Moșii cei Mari. La Moșii de Iarnă se împart alimente (plăcinte, produse lactate, piftii) și, uneori, vase umplute cu mâncare gătită sau apă. (...) Se împart pentru spiritele morților piftii din porcul sacrificat la Ignat.” (Ion Ghinoiu - „Obiceiuri populare de peste an. Dicționar”)

Cuvântul „moși” se referă la persoanele trecute la cele veșnice. Cu apelativul „moși” sunt numiți nu doar morții, ci și principalele sărbători ce le sunt consacrate, precum și pomenile făcute pentru ei: „Moșii de primăvară” (de Măcinici), „Moșii de vară” (sâmbăta dinaintea Rusaliilor), „Moșii de toamnă” (în prima sâmbătă din luna noiembrie), „Moșii de iarnă” (sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului sec de carne).

sursă foto: locurisacre.ro

Este sărbătoarea când, în biserică, se fac rugăciuni pentru toți cei adormiți (și nu „morți”), ai noștri sau de pretutindeni, la final prinosind și cu „veșnica pomenire” și fapte de milostenie, neuitând a învăța și pe fiii noștri ca să-și amintească de ei în orice zi și cu orice ocazie. „Părinții dimpreună cu tot neamul lor după ce nu vor mai fi pe pământ cu trupul, vor trăi cu sufletul și prin faptele copiilor, nepoților și ale celor ce ne vor

sursă foto: redacția

urma. Iar dacă faptele noastre vor fi mereu bune se vor bucura și mai mult în veșnicie, iar de vor fi rele, ceea ce să nu fie, dacă vor fi la rău, adică în iad, se vor întrista și mai mult. Deoarece consecințele faptelor noastre, fie bune, fie rele, nu se vor opri la mormânt, ci ele se vor aduna după dreptatea lui Dumnezeu până la judecata cea de

sursă foto: redacția

sursă foto: redacția

obște, pentru că ceea ce vom semăna aceea vom culege negreșit!” (Vasile Neguș)

Pe lângă simbolistica creștină, sărbătoarea păstrează și elemente legate de medicina populară sau igienă. Se spune că la Moșii de iarnă, în sâmbăta dinaintea Înfricoșatei Judecăți, nu e bine să lucrezi pentru că riști să înnebunești sau să tremuri. De Moși gospodinele nu dau cu mătura ca să nu ridice praful în ochii răposăților, nu spală și nu aruncă gunoiul ca să nu ajungă în mâncarea morților.

„Sâmbăta e ziua morților, după rânduilele religiei creștine. În această zi Mântuitorul Hristos, ucis de cu vineri, a stat toată ziua mort, pentru a învia duminică. Din această tradiție și din profundarea credințelor antice, mitologiștii spun că morții sunt duși în imperiul Sf. Sâmbete de către Sf. Vineri, după cum amurgul (personificat de Sf. Vineri) conduce în noapte (personificată prin Sf. Sâmbătă). Noaptea, în întunec, ies strigoii și toate duhurile rele; noaptea, și prin urmare Sf. Sâmbătă, este stăpâna acestor duhuri. Drumul

către cei răposați va fi prin imperiul Sf. Sâmbete,

sursă foto: redacția

adecă în ziua Sâmbetei ne putem apropia de cei morți.” (Tudor Pamfile - „Sărbătorile la români”).

sursă foto: redacția

sursă foto: redacția

Tradiție specială de Ziua Unirii

Ema Mihăilă

S-a spus de multe ori că Marea Neagră este cel mai bun vecin al României. Și pentru că este așa un grup de constănțeni s-au gândit să atragă atenția asupra acestui preieten într-un mod inedit: să facă baie în apa mării de Ziua Principa-

telor Române. În plină iarnă Unirea Principatelor Române a fost sărbătorită într-un mod inedit la Constanța. Cei câțiva curajoși s-au strâns pe plaja Zoom, pe un vânt năprasnic și la doar trei grade Celsius în termometre au sărbătorit Mica Unire. Cei doi bărbați au făcut o baie în mare, cu steagul României în mână, deși apa nu avea mai mult de 8 grade Celsius, iar pe plajă vântul bătea cu putere. Sorin Coadă, unul dintre temerarii

care a intrat în apă, ne-a declarat că a ales acest mod inedit de a sărbători Ziua Unirii deoarece este constănțean, iubește marea și locurile acestea trebuie vizitate și iarna. Sau mai ales iarna. Ne-a spus că apa a fost puțin rece dar a fost bine! (Brrrr...așa să fie?)

Este deja tradiție pentru acest încercat cu valurile. De patru ani zilele prinse în programul na-

țional încep în apa mării.

În apă s-au aventurat doi curajoși, îmbrăcați doar în șort de baie, cu câte un drapel uriaș în mână. Ulterior, alături de prietenii mai puțini dor-

nici să facă baie în apa mării la mijlocul iernii au încins Hora Unirii pe plajă.

După a urmat tradiționalul ciocănel de țuică dar și fasolea cu ciolan. Nu știm dacă a venit și guturaiul după dar este cert: la Constanța tradițiile sunt și altfel.

Adamclisi: Renasc tradițiile

Dana Malciu

Am părăsit, am abandonat, am uitat multe dintre tradițiile acestui neam. Duși de tăvălugul istoriei, îndepărtați de valorile autentice am ales să nu ne aducem aminte de obiceiurile care înfrumusețau viața moșilor și strămoșilor noștri. Este drept, acea lume a apus dar nu este drept ca sub lumina soarelui să nu mai răsună cântecele noastre populare, să nu mai existe datinile acestui neam. La Adamclisi tradițiile au șansa renașterii pentru că autoritățile locale vor ca satul să renască.

sursă foto: ro.pinterest.com

Cu cel care conduce destinul comunei Adamclisi ai sta la povești ca într-o vizită armenească (din aceea care se știe doar când începe). Sufletist, mândru de comunitatea pe care o conduce, Ion Dumitru ne-a mărturisit că vrea să reînființeze ansamblurile artistice care existau cândva

sursă foto: www.ziarul21.ro

sursă foto: ro.pinterest.com

aici. Fondurile ar veni prin Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). „Într-unul din satele comunei am avut unul dintre cele mai vechi dansuri „Călușul” din țară”, ne-a mărturisit acesta. „Din păcate a dispărut și vreau să-l readuc în prim plan. Mai mult, le-am achiziționat elevilor de la liceu chitare. Facem seara colindelor, iarna.

sursă foto: redacția

E extraordinar. Avem o brigadă așa, micuță, formată din câteva familii și venim cu colinde vechi.”

Dar surprizele nu se opresc aici. În luna lui Gustar ora exactă a istoriei se va opri pe locul unde s-au încleștat în luptă dacii și romanii, pe câmpiile de la Adamclisi.

„Îi mulțumim domnului președinte al Consiliului Județean Constanța, Mihai Lupu, pentru șansa extraordinară pe care o dă comunității noastre. Va fi o manifestare de amploare, foarte frumoasă.” Aici se va desfășura un festival de povești: trei zile și trei nopți de cultură la adăpostul ruinelor antice cetăți, vegheați de umbra Monumentului triumfal, certificatul de naștere în piatră al poporului român.

sursă foto: ro.pinterest.com

Rapsodia mării: Pasiune, motivație și dragoste pentru folclor

Dana Malciu

În sala de repetiții a Palatului copiilor stau, în așteptare, așezate frumos, instrumentele muzicale. Pe masă tronează maldăre de partituri iar tablele sunt înțesate de note muzicale. Eugen Albu este instructorul Ansamblului folcloric „Rapsodia mării”, cel ce-i învață pe copii să cânte muzică populară la diverse instrumente. Asta într-o lume care și-a abandonat, de multe ori, tradițiile. Dar sunt părinți care-și îndeamnă copiii să studieze „un instrument popular” și sunt locuri unde aceștia pot învăța.

Eugen Albu: Ansamblul nostru a fost înființat în octombrie 1966.

Reporter: De când sunteți aici?

E.A.: Din 2006. Dar am fost elev în 79 aici.

Rep.: Cum era atunci, aici?

E.A.: Era un pic altfel pentru că generațiile diferă. Este o diferență de patru generații între mine și ei.

Rep.: Copilăria noastră era altfel.

E.A.: Da, pentru că și condițiile sociale și organizarea socială a țării era altfel.

Rep.: Dar ca atmosferă?

E.A.: Eram stimulați complet diferiți. Acum, dacă vrem să călătorim în străinătate, să vizităm o putem face fără nicio problemă. Pe vremea copilăriei mele nu se putea face asta. Dacă eram lipit de un ansamblu folcloric care putea ieși în străinătate, o făceam și

Astăzi deplasările Ansamblului „Rapsodia mării” nu mai sunt atât de numeroase. Pentru a pleca la concursuri părinții trebuie să plătească transportul, cazarea, masa și taxa de participare. Dar copiii, frumoși și iubitori de folclor, muncesc în continuare și oferă clipe de încântare iubitorilor tradițiilor populare. Așa cum a fost și spectacolul dedicat zilei de 24 ianuarie.

sursă foto: redacția

era motivul principal pentru care veneam.

Rep.: La ce ați cântat?

E.A.: La acordeon am cântat aici.

Rep.: Și ați fost în străinătate?

E.A.: Am fost în 79 în Italia, am fost în 81 în Franța, în 83 în Italia...nu mai rețin exact dar am fost în multe locuri.

Rep.: Și ați revenit în 2006. Cu ce sentiment ați pășit aici?

E.A.: Am venit cu sentimentul de a rămâne acasă pentru că am fost plecat zece ani în străinătate. Am lucrat zece ani în străinătate. În 2006 am venit cu gândul de a rămâne acasă, de a mă înrădăcina cum trebuie.

Rep.: E necesar să te înrădăcinezi?

E.A.: Da. Și-mi place rădăcinile pivotante, a lea în pământ.

Rep.: De ce?

E.A.: Așa e structura mea, așa gândesc. Unde am fost eu și am lucrat oamenii nu-și cumpără case, și le închiriază. Sunt azi aici, mâine la Ploiești. Eu am fost crescut și educat altfel, probabil ca și mulți dintre noi.

Rep: De ce folclor?

E.A.: Pentru că este muzica cea mai apropiată de mine. De fapt, un copil așa ar trebui să înceapă să învețe muzică, cu folclor. Folclorul copiilor. Pentru că de la vârstă foarte, foarte mică asta

sursă foto: redacția

ascultă copilul. Creșete cu muzica asta. Nu o să asculte jazz la...

Rep.: Prima dată ascultă „Nani, nani”...

E.A.: „Nani, nani, puișorul mamei”, deci folclorul copiilor.

Rep.: Folclorul românesc- pentru ce?

E.A.: Dacă suntem născuți în România: țara asta are o anumită climă și este așezată geografic cumva. Este bine să mâncăm ce este din pământ

tul ăsta!

Rep.: Locavor.

E.A.: Exact. Pentru că-mi face bine. La fel și cu muzica. Cum e vorba aia: ce mănânci, aia ești. Ce asculți, aia ești.

Rep.: Câți copii vin la Ansamblu?

E.A.: 30 copii și tineri. Cel mai mic are 10 ani și avem și o fată ce și-a sărbătorit majoratul, este clasa a IX-a.

Rep.: Este dificil să lucrezi cu copii de la 10 la 18 ani?

E.A.: Da pentru că gradul lor de stăpânire a tehnicii instrumentului este diferită. Și atunci trebuie să ai grijă. Să zicem că am zece viori. Dar nu sunt toți la același nivel. În cazul ăsta trebuie adaptată partitura: pentru cei mai mititei cumva, pentru cei mediu și avansați.

Rep.: De ce vin copiii să cânte folclor?

E.A.: Este foarte important să motivezi copiii să vină. Trebuie să le trezești interesul copiilor. Dacă îi interesează să vină la cursul tău, vin. Dacă nu, nu vin. Și eu fac astfel încât să îi intereseze.

Rep.: Cum?

E.A.: Comunicarea este foarte importantă. Eu învăț copiii să cânte la instrument aici și am și or-

sursă foto: redacția

chestra. În general, în orchestră ajung să cânte cei care mi-au fost elevi la instrument. E împărți cumva în două: se învață instrument efectiv-acordeon, saxofon, clarinet și, după aceea, cine performează și ajunge la un anumit nivel intră în orchestră.

Rep.: Care este cea mai apropiată piesă de copii, piesa pe care o învață foarte repede?

E.A.: Sunt mai multe. Am avut un succes foarte bun cu „Ciocârlia”. Am avut succese cu piese cântate de orchestre profesionale, gen Orchestra Botgros, Frații Advahov. Sunt melodii cunoscute care sunt ascultate. Omul reacționează la ceea ce știe.

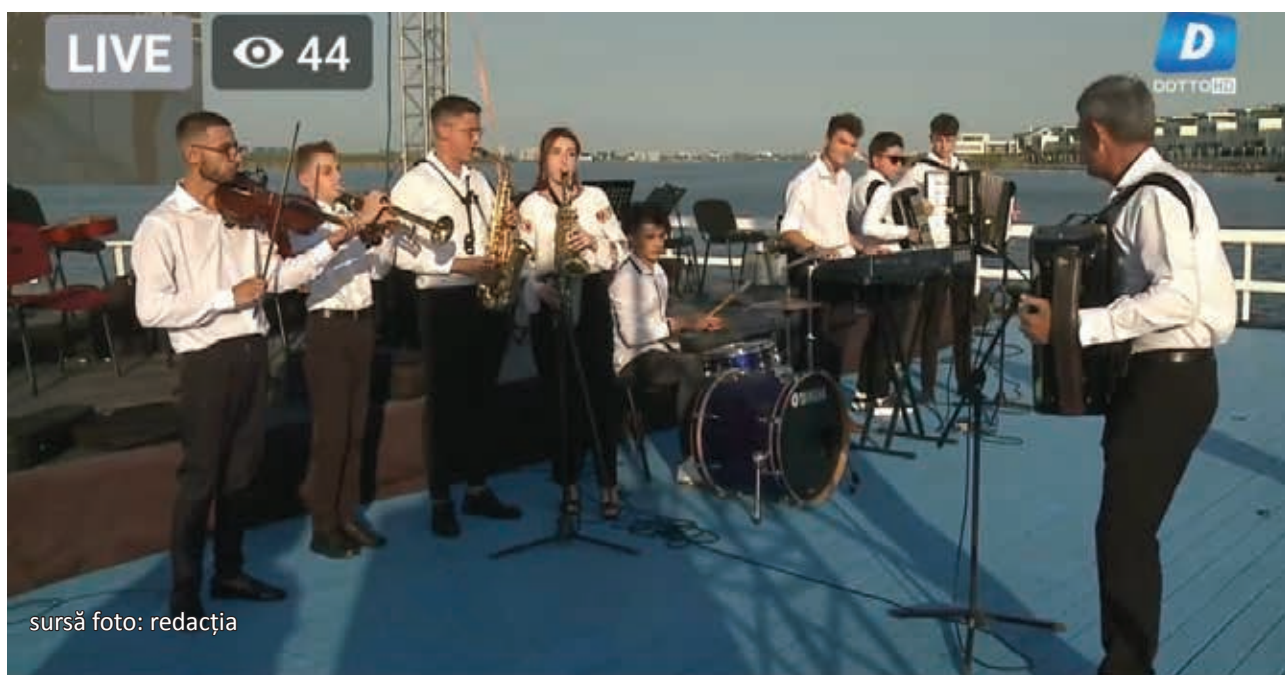
Rep.: De ce își aduc părinții copiii la acest cerc?

E.A.: Pentru că este de datoria lor să le ofere copiilor o educație bună. Iar muzica face parte

din educație. Dacă știi un picuț de muzică, un picuț de dans, un picuț de sport și mai înveți și la

școală ești un om complet.

Am fost la Șezătoarea dobrogeană

Dana Malciu

Fire de mătase, pânză de bumbac, schițe, foarfece, lămpi, lupe, mâini iscusite, urechi ciu-lite, concentrare, și o atmosferă calmă- toate acestea dublate de materiale întinse pe mese, scaune sau chiar jos, lupe cu led. La Șezătoarea dobrogeană pasiunea pentru cusut se împletește cu dragostea pentru tradiție și frumos.

În fiecare joi, de la ora 16.00 la Centrul Multifuncțional Educativ pentru Tineret „Jean Constantin” din Constanța este șezătoare. Cei de la Asociația „Cusături dobrogene” se întâlnesc de ani din dragoste față de motivele populare de pe costumele tradiționale românești.

Georgeta Simion are desfășurat în poală un material lung, roșu. Coase cu multă migală iar în urma acului ei se desfășoară un model cu ape line, linii drepte, puncte și zig-zaguri.

Reporter: Ce coaseți?

Georgeta Simion: Fote pentru costumul de Dobrogea. Am două ii și asta este fotă că numai în Dobrogea sunt...în alte locuri e cloșnă, alte modele.

Rep.: De ce vă trebuie un costum tradițional?

G.S.: Pentru că sunt dobrogeancă. M-am născut în Tulcea și am venit în Constanța la șapte

luni. Am 73 de ani și să știți că îmi place să cos la nebunie.

Rep.: Tradițional?

sursă foto: autorul

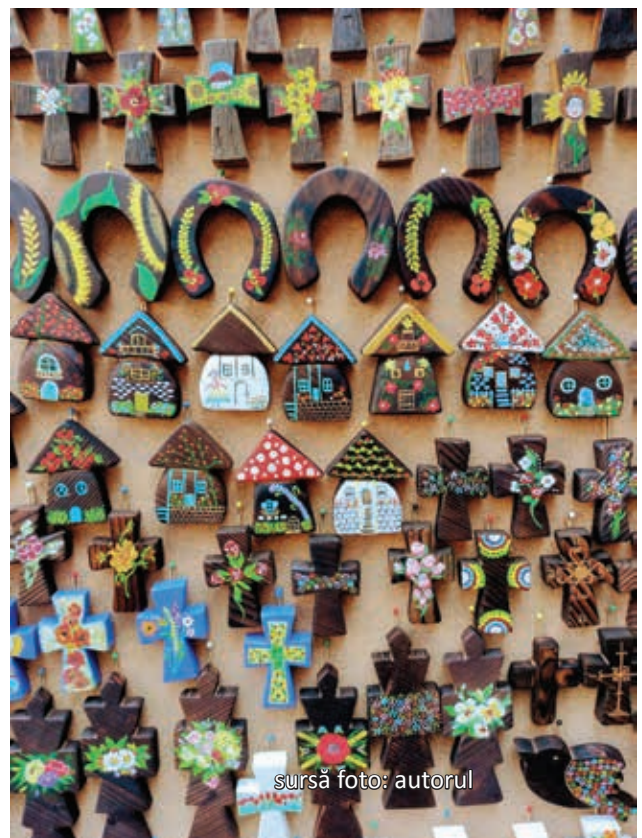
G.S.: Da. Și împletit, și croșetat. Toate culorile.

Rep.: Dar de ce este important să păstrăm cusăturile acestea tradiționale?

G.S.: Sunt tare frumoase. De Ziua pensionarului, în octombrie, am fost la spectacolul Irinei Lo-

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

ghin cu Fuego. M-am îmbrăcat în costum popular. M-au admirat îmbrăcată în costum de Bacău, cu băsmăluță, cu perluțe, cu tot, tot ce trebuia. Irina Loghin în costum popular mi s-a părut mai tânără decât...sunt superbe costumele.

Rep.: E important să avem tradiții?

G.S.: Oooo, bineînțeles. E ca un fel de respect față de cei care au fost. Nu se poate fără asta. Și e și frumos! Mai ales ia asta românească. Cea de Dobrogea e mai simplă. Doamna Dorina, care este mai complicată?

Și așa am întrerupt-o din lucrul mâinilor ei

harnice și pe Dorina Baias.

Reporter: Ce faceți aici?

Dorina Baias: Un vâlnic de Mehedinți. Doar în Mehedinți se coase cu fir metalic. Acesta e tel.

Rep.: Și de ce-l faceți?

D.B.: Ducem tradiția mai departe.

Rep.: E important?

D.B.: Foarte important. Așa ne identificăm. Costumul național este ca un pașaport pentru noi, ca un certificat de naștere. Ducem mai departe tradiția primită de la înaintașele noastre.

Rep.: Unde ați învățat să coaseți?

D.B.: Prima dată am văzut la bunica maternă. De la ea moștenesc acest frumos obicei. Am început cu împletitul, tricotat, pe urmă croșetat, am cusut goblenuri și cămăși. Tot ce înseamnă tradiție am învățat la Șezătoare. Activez la Șezătoare de prin 2018, ca așa. Sunt membră a acestei Șezători și mă simt foarte bine aici. Ne deconectăm de tot ce înseamnă casă, probleme...

Rep.: Facebook?

D.B.: O, da. Aici nu avem nevoie de tehnologie. Nu avem ce face cu Facebook-ul.

Rep.: Duceți mai departe această artă?

D.B.: Eu vreau. Asta vreau să fac. Să-i las fiicei mele, poate să-i placă și ei. Deocamdată nu-i place. Sper mai târziu să le îndrăgească. Eu mi-am propus să-mi cos cam din fiecare zonă un costum, să reprezint fiecare zonă etnografică. Am deja. Am din Sălaj, Lăpuș, Cluj, Năsăud, Dobrogea, Gorj, Vrancea...cam atât.

Rep.: De unde ați învățat să coaseți specific zonelor?

D.B.: La șezătoare. Ne sfătuim, ne consultăm...

Rep.: Și materialele?

D.B.: Le procurăm. Spre exemplu, această

sursă foto: autorul

stofă din lână este țesută de o doamnă în București. Ea țese. Ea, cu soțul ei stau într-un atelier și țes. Ei țes și pânză. Dar bine ar fi să găsim pânză veche. Acea e de calitate. Mai găsim. Mai greu dar găsim.

Rep.: Costumul dobrogean se coase mai greu?

D.B.: Nu. Acela se coase cel mai ușor.

Rep.: Ce are specific?

D.B.: Trandafirii. Rujii aceia roșu cu negru. Și mai sunt câteva modele, se lucrează și cu albastru având marea.

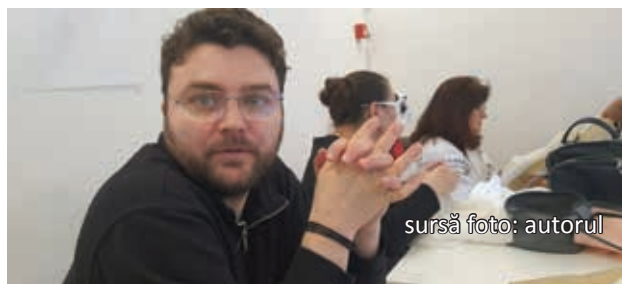
Rep.: Am avea identitate fără port tradițional?

D.B.: Nu cred. Imaginați-vă că pe vremuri oamenii mergeau la târguri. Și ei se recunoșteau de

la distanță după port. Uite, aceea este din zona cutare, din satul cutare după fotă, după modelul de pe mânecă.

Rep.: Va mai fi cine să le coasă după 100 de ani?

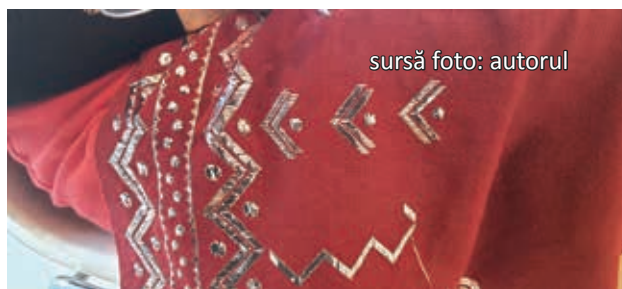

D.B.: Sigur. Noi am mai fost la tot felul de activități prin țară. Și, în vară, am fost la Cluj și erau chiar mulți tineri care au îndrăgit această îndeletnicire. Și lucrează. Era o fată de vreo 25 de ani care avea cusute câteva ii.

Printre cei ce vin la Șezătoarea dobrogeană l-am întâlnit și pe părintele Lucian Săftescu de la biserica Sfântul Gheorghe din municipiul tomitan. Învăța motivele oltenesti pentru o ie bărbătească și asculta cu mare atenție explicațiile ce i se ofereau. Din recuzita sa nu lipseau lupa cu led, foarfecile, pânza pe care încerca să o însuflețească cu modele tradiționale.

Reporter: Ne întâlnim șa șezătoare. De ce veniți aici?

Lucian Săftescu: Sunt pasionat de cusut. Este ceva ce am moștenit, probabil, de la bunicii de la Craiova. Mă calmează...

Rep.: Are nevoie un preot să se calmeze? Nu e tot timpul calm?

L.S.: Depinde. Trăirile sunt destul de puternice în interior. Și atunci, ori prin rugăciune, ori prin așa ceva, niște pasiuni care sunt plăcute lui Dumnezeu, trebuie să ne ducem și tradiția mai departe.

Rep.: Este importantă tradiția?

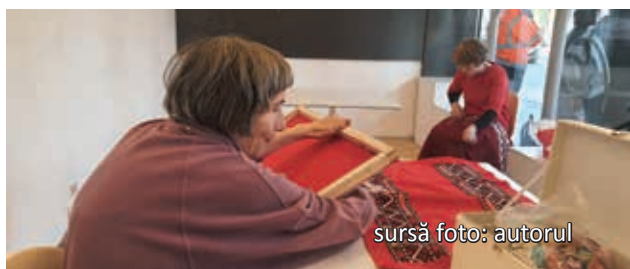
L.S.: Foarte importantă. Nu numai în viața de

zi cu zi. Nu uităm de sfânta tradiție din biserică care este foarte, foarte importantă și atunci le corelăm.

Rep.: Dar tradiția populară, să ducem mai departe datinile, cât de importantă este?

L.S.: Foarte, foarte importantă. Pentru că tradiția se identifică și cu neamul. Tradițiile noastre românești sunt legate de Biserică, sunt legate de Dumnezeu, sunt legate, practic, de ființa neamului nostru. Sunt în ADN-ul nostru și trebuie să rămână. Pentru că asta ne face unici pe planeta asta. În momentul pe cineva îl dezrădăcinezi din tradițiile lui, din neamul lui poți foarte ușor să-l dezrădăcinezi. Și un popor fără identitate poate

fi manipulat și se poate jongla cu el.

Rep.: Ce ați cusut?

L.S.: În mare parte, până acum am cusut goblenuri dar acum vreau să încerc ceva mai complicat. Cu ajutorul doamnelor de aici aș vrea să fac o ie de Olt pentru că părinții mei vin de acolo. E vorba de modelul care mi-a plăcut.

Rep.: În familia dumneavoastră se coase?

L.S.: Mama a cusut. Când eram mic tot timpul era cu macrameul în mână, tot timpul era cu mohairul, cu lâna...

Rep.: Ce cu greu găseau.

L.S.: Și tot timpul aveam fel de fel de hăinuțe cum era pe vremea comuniștilor când nu se găseau. Mama tot timpul ne împletea ceva deose-

bit să fim mai cu moț față de alții. Un alt model, cu iepurași, un ursuleț, cu una, cu alta. Probabil că și de acolo e puțină pasiune. Și bunica îmi povestea că de cât să meargă la școală prefera să îi coasă ceva la învățător. Mă bufnea râsul când auzeam lucrurile astea.

Rep.: Și acum, în casa dumneavoastră, cine coase?

L.S.: Doar eu.

Rep.: Duceți mai departe?

L.S.: Dacă vrea cineva să învețe, de ce nu? E ceva greu, poate, te temi că poate nu o să poți să reușești să termini ceea ce ai început dar, la fel ca și în creștinism, nu există nu pot. Trebuie să lupti, îți iei crucea și mergi mai departe.

Rep.: Ați găsit motive creștine în cusăturile tradiționale?

L.S.: Da, cum să nu. Modelele că sunt de aici, de Dobrogea, că sunt de Moldova, că sunt de Gorj, Argeș, știu eu, Oltenia, mereu există crucea acolo, ba bisericuță...sunt multe motive creștine.

Tradiții populare în ograda lui Tekir

Dana Malciu

Dansuri, obiceiuri, cântece, costume, toate păstrate cu sfințenie se găsesc în lada Ansamblului „Tekir” al Casei de Cultură „Constantin Tănase” din Techirghiol înființat acum un deceniu.

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

Este un ansamblu multiethnic, „înainte de apariția acestui ansamblu a funcționat Ansamblul „Pes-

cărușul”, coregraf răposatul Niță”, ne-a explicat Musa Birsan, cea care se ocupă de Ansamblul

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

Tekir.

Reporter: De ce s-a înființat Ansamblul „Tekir”?

Musa Birsan: Am încercat să scoatem în evidență armonia dintre etnicii din cetatea Tekir.

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

După 1999 nu au mai funcționat ansamblurile de la uniuni. Și atunci am venit cu ideea de a contopi cele trei-patru culturi. Copiii urbei, în afară de faptul că trebuie să cunoască istoria culturii zonei, trebuie s-o înțeleagă și s-o perpetueze. Trebuie să o ducă mai departe. Trebuie să trezească

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

în ei iubirea de acest pământ. Ansamblul este un mod prin care sunt cunoscute tradițiile etniilor existente aici. Ca să poată să se exprime trebuie să le cunoască și, ulterior, să transmită, pe scenă, emoția și obiceiurile fiecăruia.

Rep.: Ce vârste au cei din Ansamblu?

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

M.B.: Au fost trei categorii de vârste: 9-13 ani, 13-16 ani și 17-21 de ani. În momentul de față am grupa seniori 16-23 de ani, mai mult de jumătate sunt studenți acum, iar cu o lună înainte am reușit să strângem un grup de 30 de copii pentru grupa 9-11 ani.

Rep.: Ce minorități reprezintă cei care frecventează acum Ansamblul?

M.B.: Sunt și etnici turci, și etnici tătari, și etnici armâni, și sunt și români.

Rep.: Și care este cel mai îndrăgit cântec sau dans de aceștia?

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

M.B.: Suntem la început, în schimb am văzut că ritmurile mai alerte îi atrag. Suntem încă la început.

Rep.: Au costume tradiționale?

M.B.: Urmează să achiziționăm și costume tradiționale, da.

Rep.: Fiecare pe etnie sau va fi pentru toți la fel?

M.B.: Pentru toți la fel. Vor avea patru echipamente. Fiecare va învăța și interpreta de la toate etniile.

Rep.: În zece ani, pe unde ați fost cu Ansamblul?

M.B.: Am participat la festivaluri din țară și străinătate. Am fost în Turcia la Bursa, Kanacale, Anisia, Tekirdag (acum Suleyman Paşa), Edirne, Antalia și Istanbul, la Festivalul din Skopje din Macedonia, Festivalul din Montevago din Italia și Festivalul din Cipru. În țară am fost în toate col-

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

țurile, plecând de la Sulina, la „Cerbul de Aur”

din Braşov, unde am obţinut premiul al doilea, la Festivalul Folcloric din judeţul Tulcea, Festivalul Tineretului din Târgu Neamţ, Festivalul Naţional

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

sunt privilegiile aduse unui astfel de ansamblu.

Cu Musa Birsen ai sta la discuţii cu orele. Dra-

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

din Sibiu, la Festivalul „Callatis” Mangalia. Sunt multe, multe. Am adus în localitate Trofeul din cel mai estic oraş, Sulina.

Rep.: Cum îi atrageţi pe copii, ce le spuneţi în această epocă a tehnologiei, telefoanelor?

M.B.: Introducerea în tainele culturii, dansului, cântecului se face pas cu pas. Renunţarea la aparatură, la net nu se poate face brusc. Şi este foarte dificilă. Întâi ascultăm melodiile, vizionăm dansuri, vizionăm filme unde au participat colegii lor mai mari la festivaluri, le explicăm care

gostea ei faţă de obiceiurile acestui loc mirific de pe malul lacului vindecător este molipsitoare. Ne-a povestit despre copiii de la ansamblu, despre faptul că sunt trei Ana şi patru Emi, şi că Emi doi, cel mai mic membru al ansamblului în vârstă de şapte ani, în patru repetiţii a câte trei-patru ore acesta poate începe o coregrafie.

Şi în urma acestei întâlniri nu am putut decât să concluzionez că la Techirghiol folclorul este pe mâini bune!

sursă foto: Ansamblul „Tekir”

Gânganiile au ieșit din ascunzișuri

Dana Malciu

*„Alți gândaci, mărunți și roșii,
Care-și poartă fiecare
Ochelarii pe spinare,
Dorm la soare, somnoroșii!”
(Otilia Cazimir)*

Februarie este luna în care gospodarii se pregăteau pentru muncile agricole care urmau, făurindu-și uneltele agricole, plugul, grapa și atelajele pentru transport. În calendarul popular este numită „făurar” de la latinescul „faber”, a făuri. Este luna în care insectele ies la lumină, iar în tradiția populară patronul lor este Trif. Sărbătoarea lui, în prima zi a lui Făurar, este suprapusă de celebrarea Sfântului Mucenic Trifon ce a trăit la sfârșitul secolului al III-lea.

Este sfântul căruia Dumnezeu i-a dăruit din copilărie darul vindecării bolnavilor și putere asupra demonilor. Sf.Mc. Trifon are doar ziua de ce-

sursă foto:
www.crestinortodox.ro

sursă foto: redacția

lebrare comună și nicio atribuție asemănătoare

sursă foto: redacția

cu Trif, „reprezentare mitică, patron al omizilor, lăcustelor, viermilor și gândacilor, sinonim cu Trif Nebunul, celebrat pentru a proteja recoltele de stricăciunile insectelor.” (Ion Ghinoiu-„Obiceiuri populare de peste an”)

Trif Nebunul este respectat în satul tradițional românesc spre binele pomilor roditori și al podgoriilor, dar și spre sănătatea oamenilor. „Conform tradițiilor populare, Trif Nebunul ar fi fost un om necuviincios care ar fi speriat-o pe Maica Domnului în timp ce mergea, după datină, la biserică la 40 de zile de la nașterea Pruncului Isus Hristos, pentru moliftă.” (ibidem)

Astfel tradiția populară face legătura cu sărbătoarea religioasă a Întâmpinării Domnului. Sărbătoarea era ținută fără lucru ca nu cumva se să-ți ia această reprezentare mitică mințile. Oamenii se ocupau de toate cele cuvenite pentru binele casei și al familiei, se merge la biserică, se fac pomeni și se stropesc cu agheazmă pomii, grădinile și casa.

Dăruire și un spectacol frumos la Palatul copiilor

Dana Malciu

Doi instructori inimoși la care adăugăm sute de copii talentați, dedicați și frumoși reprezintă rețeta succesului. Iar acest lucru se vede în spectacolele pe care le oferă copiii de la cercul de dans popular și ansamblul de la Palatul copiilor din Constanța. De Ziua Unirii celei mici aceștia au oferit un spectacol foarte frumos în

care au arătat ceea ce învață aici. S-a dansat de au sărit scânteii din opincuțe și pantofiori, dansatorii au avut ținută, supravegheați îndeaproape de instructorul Magda Kastal. Costumele au fost apretate, aranjate, călcate, scârțâiau pe ei (și, credeți-mă, am văzut spectacole oferite de nume ale folclorului care veneau pe scenă cu fotele departe de a fi curate sau cu cămeșile came înegrite la manșete sau gulere). Româncuțele și românașii și-au pus sufletele pe scenă și vreme de aproape două ore i-au încântat pe cei prezenți. Atenți la dans, cu grijă

la pași, înlănțuiți în hore, cu fețele zâmbitoare...aveai impresia că tablourile lui Grigorescu s-au prins în dansurile descrise de Rebreanu în

Ciuleandra. Strigăturile ce au acompaniat unele dansuri te duceau drept în satul lui Creangă. Cert, cu așa dăruire avem o șansă în păstrarea folclorului românesc. Copiii Ansamblului „Rapsodia mării” au „rupt” instrumentele: nu au falsat niciun moment, lucru rar întâlnit chiar și la ansamblurile profesionale (alea care umblă după bani, în special).

Totul poate fi rezumat simplu: încântare.

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

sursă foto: autorul

